

for at skaffe sig Majoritet paa Generalforsamlinger, en Majoritet, som de udnytter til at udplyndre Selskabet for dets Værdier. Man har set dette foregaa mange Gange, men maaske det Eksempel, vi for nylig har set i Cikoriefabrikkerne, er bedst egnet til at vække den almindelige Opmærksomhed for denne Transaktion. Det er ikke for meget at sige, at man rundt omkring i en Masse Aktieselskaber nærer alvorlig Frygt for Overfald. Man nærer Frygt for, at de Opkøb, der finder Sted paa Børsen, ikke i og for sig finder Sted for at vinde nogle Points, men finder Sted som Led i en bestemt Politik, der gaar ud paa at bemægtige sig Raadigheden over Selskaberne. Jeg erindrere, at allerede for 2 Aar siden var der paa Burmeister & Wains Generalforsamling en Mand, som havde samlet en Masse Stemmer, og som stillede Forslag om at faa de fra D. F. D. S. saa berygtede Reservefondsbeviser eller at faa Udbetaling af Dispositionsfonden — Dispositionsfonden, som er Bedriftens Driftskapital. Dette Overfald lykkedes nu ikke den Gang, men der bestaar stadig hos Bedrifternes Ledere en Frygt for, at de en Dag kan se saadanne Overfald, der vil stække Produktionen, lykkes. Man ser ogsaa af Bilagene, at dette Spørgsmaal beskæftiger vide Kredse, og jeg maa sige, at jeg med Glæde har set, at Nationalbanken paa dette Omraade dog i det mindste har udkastet en Tanke. I den Skrivelse, der er afleveret til Ministeriet, henleder den Opmærksomheden paa Forholdet og skriver, at man kunde tænke sig, at saadanne Overfald blev indbragt for et Voldgiftsnævn, som de ønsker sammensat af Repræsentanter for Grosserer-Societetet, for Industriraadet og for Nationalbanken. Jeg vil gerne støtte enhver Tanke, som kunde føre til, at Selskaber ikke var udsat for Overfald. Jeg vil naturligvis ikke give min Tilslutning øjeblikkelig til dette Forslag, som nu er fremsat her, jeg kunde godt tænke mig en Sammensætning paa anden Vis end netop den her foreslaede, men da ogsaa den højtærede Handelsminister allerede i sin Forelæggelsestale har udtalt sin Villighed til at komme ind paa slige Foranstaltninger, skulde jeg tro, det maatte være muligt at finde en Udvej.

Endelig vil jeg nævne endnu en Form for illegitim Tilegnelse, nemlig den, man ofte træffer indenfor vore Rederier, at den samme Reder er Direktør i et konkurrerende Selskab, og ligeledes denne, at Rederen snart under Form af at være Kulhandler, snart under Form af at være Skibshandler

og lignende optræder som ukritiseret Leverandør til sine egne Selskaber. Der tales ogsaa meget om, at Redere kun tegner Assurance i Selskaber mod at faa en Kommission.

Jeg skal hermed standse. Jeg mener gennem disse Betragtninger at have gjort Rede for vor principielle Opfattelse af Aktievæsenet, der er saa vidt forskellig fra den, der er blevet gjort Rede for af Bankdirektørerne Green og Ussing. Men inden jeg slutter, maatte jeg maaske fremføre Eksempler paa Aktieselskaber, som virkelig bruges til det, vi ønsker skal være Formaalet med Aktieselskaber, nemlig legitim Tilegnelse af Værdier og i øvrigt Fremme af Produktionen. Jeg tillader mig at henlede Opmærksomheden paa en Artikel, der har staaet i December-Numret af „Kooperationen“, et Organ for kooperativ Oplysning i Danmark. Her gives der Underretning om et Arbejderaktieselskab, et Arbejderbageri i Odense. Med fattige 1100 Kr. i Aktiekapital, som var samlet i Aktier paa 10 Kr., startede dette Selskab i 1892 i lejede Lokaler, i 1896 udvidede det sin Aktiekapital til 7500 Kr., det købte Grund og byggede Bageri, købte i 1916 en ny Grund og har nu bygget et Bageri, som netop i December er blevet indviet, et Bageri og et Møllereri, som staaar dette Selskab i 530000 Kr., hvoraf kun 100000 Kr. er Gæld. Hele Odense By forsynes med Brød fra dette Bageri, i Odense By er der 250 Forhandlere, der er 25—30 omkring paa Fyn, og Selskabet har endog købt Bagermestrenes Bageri. Men i dette Tilfælde har jo heller ingen Direktører eller Bestyrelse jobbet Aktierne op, der har ingen Udvanding fundet Sted, Aktierne har faaet 4 pCt. Udbytte, Resten er blevet henlagt til Udvidelse og til Bonus til Forbrugerne. Det er ikke det eneste Eksempel, jeg kan nævne, paa Aktieselskaber, der tjener Produktionen. Ogsaa dette høje Ting tæller i sin Midte en Aktieselskabsdirektør, det ærede 9de tingvalgte Medlem, som leder et lignende Selskab, hvor der paa Grundlag af Arbejdernes sammensparede Tikronesedler er opbygget en Virksomhed, som tjener vort Land og vor By til Ære, og som i fremtrædende Grad tjener Samfundets Interesse. Saaledes staaar Arbejderklassen overfor en Overklasse, for hvem hverken Hensynet til Erhvervene eller til Aktionærerne, til Arbejderklassen eller til Samfundet eksisterer. Gennem Bankkommissionens Beretning fastslaas det for Selskab efter Selskab, at Arbejdernes Andel i Udbyttet ikke er steget i Tempo med Kapi-